

*Šurfas Nr. 5* iškastas P Gedimino prospekto pusėje. Jo gylis 2,8 m. Archeologinių radinių tirtoje vietoje nerasta. Kultūrinis sluoksnis šioje vietoje suardytas. Veikiausiai šurfas buvo kasamas didelio perkasimo vietoje.

*Šurfas Nr. 6* iškastas sugriauto namo vietoje. Po bazalto trinkelų danga ir 15 cm storio betono pagalve buvo akmenų grindinys. R šurfo dalyje, 0,5 m gylyje, atidengtas betoninis lietaus kanalizacijos vamzdis, orientuotas Š–P kryptimi. Iki 1,3 m gylio šurfo užpildą sudarė stambios sugriauto namo plytų nuolaužos, kalkių skiedinio gabalai, sveikos plytos. 1,3 m gylyje atidengtas įgriuvęs mūrinės krosnies skliautas. Po juo fiksuotas 0,5 m storio degėsių ir suodžių sluoksnis. Apatinę kultūrinio sluoksnio dalį sudarė 20 cm storio plūkta asla iš plytų nuolaužų ir kalkių skiedinio, atidengta 2 m gylyje. Įžemis pasiektas 2,3 m gylyje. Tirtoje vietoje stovėjęs pastatas datuotinas XIX–XX a. riba. Jis buvo sugriautas 1944 m.

Valdas VAINILAITIS

Investigations in Vilnius, Gedimino avenue, in 1999

In Gedimino avenue, in the territory from the Cathedral Square to Jogailos street, 6 test excavations were done (28m<sup>2</sup>). The cultural layer dating back to the 15<sup>th</sup>-19<sup>th</sup> centuries and a stove of the 18<sup>th</sup> century were found.

Aleksandras VAŠKELIS

TYRINĖJIMAI ŽIEŽMARIUOSE, ŽASLIŲ G. NR. 11,  
1998 M.

1998 m. PRPI atliko nedidelės apimties žvalgomojus tyrinėjimus Žiežmariuose (Kaišiadorių r.), sklype Žaslių g. Nr. 11. Perkasomis ištirtas bendras 20 m<sup>2</sup> plotas.

Tyrinėtasis sklypas yra urbanistinio paminklo – Žiežmarių senamiesčio Š dalyje. Jis minimas 1600 m. detaliame Žiežmarių inventoriuje.

Kultūrinio sluoksnio storis tyrinėtose vietose siekė vos 20–30 cm. Jo masėje rasta XIX–XX a. keraminių, stiklinių indų šukių ir metalinių dirbinių, plokštinio koklio fragmentų, keletas žiestų plonasienių indų šukių rusvai ir žalsvai glazūruotu paviršiumi, datuojamų XVII–XVIII a. Iš tyrinėjimų matome, kad kultūrinis sluoksnis sklype permaišytas nuolat dirbant žemę – perkasinėjant daržus.

Aleksandras VAŠKELIS

Investigations in Žiezmariai, Žaslių street, house No 11, in 1998

In 1998, IMR did archaeological surveys in Žiezmariai, Žaslių street, house No 11 (Kaišiadoriai District). The area of 20 m<sup>2</sup> was explored where the cultural layer of 20-30 cm dating back to the 17<sup>th</sup>-18<sup>th</sup> centuries was found.

Gintautas ZABIELA

UTENOS SENAMIESČIO PAIEŠKOS 1998 M.

1998 m. į Uteną atvestos gamtinės dujos. Tuo tikslu miesto gatvėse 1–1,1 m gylio grioviuose buvo klojami žemo slėgio dujotiekio vamzdžiai, kurių dalis kirto senamiestį Vilniaus, P. Eimučio, Birutės, Kauno, K. Donelaičio, Bažnyčios, S. Daukanto, K. Ladygos, Gedimino gatvėse. Bendras archeologiškai žvalgytų dujotiekio trasų ilgis buvo 2 431 m.

Apie seniausią Utenos istoriją iki 1988 m. buvo žinoma labai nedaug. Nuo II–I tūkst. pr. Kr. ribos iki 1433 m. ji susijusi su Narkūnų archeologijos paminklų kompleksu (piliakalnis – Utenos pilies vieta, priešpilis, papėdės gyvenvietė, kapinynas, šventas šaltinis – jau sunaikinta senovės kulto vieta). 1433 m. vasario pradžioje Livonijos ordinui sudeginus medinę Utenos pilį bei šalia jos buvusią gyvenvietę, Utena persikėlė į kitą vietą, greičiausiai dabartinę. Nuo XV a. pab. minimas Utenos dvaras, iki 1667 m. priklausęs didžiajam kunigaikščiui. Jis, matyt, stovėjo vėlesnio Utenos dvaro vietoje. 1486 m. minimas Utenos miestelis, buvęs šalia dvaro. Pagal 1551 m. mokesčių dydį (Utena mokėjo 10 kapų grašių) Utena prilygo tuometiniams Užpaliams ar Ukmergei. Nuo 1546 m. minimas Utenos valsčius. Nuo 1599 m. Utenoje rengiami turgūs, kas rodo, kad bent nuo XVII a. pr. Utena jau buvo miestelis. Uteną labai nusiaubė 1655–1660 m. karas bei Šiaurės karas XVIII a. pr. Istoriniai šaltiniai apie Utenos istoriją iki XIX a. menki. Miestelis pradėjo atsigausti tik apie 1832 m., pro jį nutiesus Peterburgo–Varšuvos plentą, sparčiau – 1899 m. praticallys siaurąjį geležinkelį Švenčionėliai–Panevėžys. Seniausias dabar žinomas Utenos kartografinis vaizdas žinomas iš 1865 m. parengto žemėlapiu. Tuo metu Utenoje buvo 150 sodybų, pats miestelis išsidėstęs kalvoje dabartinės Utenio aikštės rajone. Pagrindinė miestelio gatvė buvo